UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Roemenië en Moldavië als Oost-Europese frontlijnstaten

Marácz, L.

Publication date
2023
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2023). Roemenië en Moldavië als Oost-Europese frontlijnstaten. *Armex*, *107*(3), 8-9.

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:09 Nov 2026

ONAFHANKELIJK DEFENSIEMAGAZINE
UITGAVE VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING ‘ONS LEGER’

ARMEX

Meer dan 100 jaar op de bres voor de krijgsmacht

INDIA, Quo Vadis?
Duits Airborne Vehicle voor rode baretten
Naar een nieuwe mondiale ordening

107e jaargang juli 2023 | nummer 3

De KNVOL-leerstoel in de praktijk

‘Battlefield tour’ Srebrenica

Tekst en foto’s: prof. dr. Arthur ten Cate

KNVOL-hoogleraar Militaire Geschiedenis Arthur ten Cate en zijn collega's Sipke de Hoop en Paul van Harten verzorgden op 1 mei jl. een 'battlefield tour' Srebrenica voor een groep van 25 studenten van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Het nieuwe, door het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) ontwikkelde college te velde was onderdeel van een studiereis door Kroatië, Bosnië en Servië, waarin de Joegoslavische oorlogen van de jaren negentig centraal stonden.

Die reis verliep van de Kroatische kust, via de steden Mostar en Sarajevo naar Srebrenica, en ten slotte Belgrado. Voorafgaand aan de krijgshistorische analyse ‘Srebrenica’ waren de gevechten om Mostar en het beleg van Sarajevo, en daarmee en passant het globale verloop van de Bosnische oorlog van 1992-1995, al behandeld. Eerder waren tijdens een inleidend college in Groningen de context en achtergronden van het gewelddadig uiteenvallen van Joegoslavië sinds de jaren tachtig en begin jaren negentig duidelijk gemaakt.

Bij het bezoek aan de voormalige *safe area* Srebrenica kregen de studenten vervolgens op locatie les over het ontstaan van de vluchtelingenenclaves in Oost-Bosnië tijdens de Bosnisch-Servische campagne van 'etnische zuivering' van 1992-1993. Ook werd een beeld geschetst van de erbarmelijke omstandigheden voor de tienduizenden vluchtelingen in deze omsingelde gebieden tijdens de jaren van de oorlog in Bosnië. Verder behandelde het drietal docenten de militaire situatie voor de lokale (Bosnische regerings- en Bosnisch-Servische) troepen in die tijd en voor de Nederlandse VN-bataljons Dutchbat I, II en III die in 1994-1995 in het kader van de UN Protection Force (UNPROFOR) in het gebied waren ontplooid.

Op drie bespreekpunten in het terrein ten zuiden van Srebrenica-stad bespraken Ten Cate, De Hoop en Van Harten vervolgens vanuit militair-historisch perspectief de gebeurtenissen van juli 1995 die leidden tot de verovering van de toenmalige *safe area* door de Bosnisch-Servische troepen van generaal Ratko Mladic. Achtereenvolgens waren deze momenten: 1) de vroege overname van de observatiepost (OP) Echo op de T-splitsing te Zeleni Jadar - op de uiterste zuidpunt van de enclave - op 3 juni 1995 (een maand voor de daadwerkelijke aanval); 2) de beschietingen op en inname van OP Foxtrot, en de dood van soldaat-1 Raviv van Renssen op 8 juli 1995 (behandeld bij het monument voor Raviv op de plek waar hij destijds gewond raakte), en ten slotte 3) de gevechten om de hoogtes boven Srebrenica-stad van 10 en 11 juli 1995, inclusief het optreden met *blocking positions* door Dutchbat III (die werden besproken op het veld bij de televisiemast te Bojna, vlakbij de plek waar op 11 juli de bommen vielen waarmee Nederlandse F-16’s de Bosnisch-Servische aanvalsmacht bombardeerden).

Het verhaal van de daaropvolgende inname van de *safe area* op 11 juli 1995, van de uitbraakpoging door een grote groep mannen en jongens en van de deportaties en massamoord, kwam aan bod bij een bezoek aan het tegenwoordige Memorial Center in de plaats Potocari ten noorden van Srebrenica-stad (op de locatie van het voormalige Nederlandse bataljonshoofdkwartier) en tijdens een indrukwekkende ontmoeting met een overlevende. De dag werd afgesloten bij monument voor de slachtoffers en de daar omheen liggende begraafplaats.

Bespreekpunt bij de televisiemast van Bojna

Bespreekpunt bij het monument voor soldaat-1 Raviv van Renssen

Het college te velde is ontwikkeld door het Nederlands Instituut voor Militaire Historie

Op de korrel

De krijgsmacht en de weg omhoog

Kolonel b.d. drs. A.E. de Rooij

Op 12 mei jl. werd op de Kromhoutkazerne in Utrecht een door de Nederlandse Officieren Vereniging en het Commando Landstrijdkrachten (CLAS) georganiseerd symposium gehouden met de titel: Landoptreden: kerntaak *warfighting*. Een uitgebreid verslag van dit geslaagde symposium van de hand van Belinda Smeenk van Staf CLAS en ondergetekende kunt u vinden in Carré nummer 4 van dit jaar. Zie de link: https://carre.nederlandseofficierenvereniging.nl/carr-nr-4-2023/verslag. Zowel aan het begin als aan het slot van het symposium werd aan het publiek de vraag gesteld of de Nederlandse krijgsmacht voldoende is voorbereid op *warfighting*. Het publiek kon zijn mening geven door het opsteken van een groene, gele of rode kaart. Beide keren kleurde de zaal rood!
Toch was het niet alleen maar kommer en kwel. In deze column wil ik daar nader op ingaan. Dat doe ik aan de hand van het vierde en laatste blok dat tijdens dit symposium aan bod kwam en als titel Combined Arms & Enablers had. In dit blok kwamen vier eenheidscommandanten en de projectofficier Enabling aan het woord. Het onderwerp was het gevecht van verbonden wapens. De sprekers gaven aan wat in hun ogen op dit moment goed gaat en dus bestendigd moet worden. Daarna kwamen de punten aan bod die volgens hen verbeterd moeten worden. Om met dat laatste te beginnen: ja, er gaat veel nog niet goed. Zonder uitputtend te zijn: de samenwerking op het niveau van verbonden wapens kan veel beter, het ontbreekt de logistiek aan middelen, de *mindset* van logistiek personeel is niet gericht op het functioneren in een gevechtssituatie en ook wat betreft de C3 (*command, control & communications*) zijn we er nog lang niet.
Maar zoals ik hiervoor al schreef, het is niet alleen maar ellende. Aan de positieve kant staan ook diverse zaken. Zo roemden de commandanten het Nederlandse vermogen voor opdrachtgerichte commandovoering. Deze manier van leiding geven is tijdens in de oorlog in Oekraïne een *force multiplier* gebleken. Op de lagere niveaus (t/m compagnie) zijn we in staat tot *warfighting* en beschikken we over goed materieel. (Helaas is dit niet altijd het juiste materieel.) Ook is Nederland goed in de technische aspecten van het gevecht, zoals artillerie en het gebruik van IT-middelen.

Mijn conclusie is dat onze krijgsmacht na alle bezuinigingen - vooral vanaf 2010 - in een diep dal zit, maar dat de weg omhoog nu is ingezet. Om weer tot een gevechtswaardige krijgsmacht te komen zijn twee zaken essentieel: tijd en (financiële) stabiliteit.
Tijd lijkt er op dit moment voldoende te zijn. De meest waarschijnlijke potentiële tegenstander van de NAVO, Rusland, put zich sinds februari vorig jaar uit in Oekraïne. En zelfs als deze oorlog op korte termijn zou eindigen, heeft het land een decennium nodig om zijn krijgsmacht weer op te bouwen, zoals militair historici Klep en Bijkerk onlangs in NRC stelden. Hier moeten echter twee kanttekeningen bij worden geplaatst. Ten eerste hebben wij – en vele van onze bondgenoten, waaronder Duitsland – onze krijgsmacht zodanig verwaarloosd dat wij ook een decennium nodig hebben om gevechtswaardig te worden en ons land is voor de opbouw van de krijgsmacht in materieel opzicht, en dit in tegenstelling tot Rusland, sterk afhankelijk van andere landen. Ten tweede is Rusland niet de enige dreiging. Denk aan de onrust in het Midden-Oosten en Noord-Afrika en aan bijvoorbeeld China, dat een bedreiging kan gaan vormen voor onze (handels)belangen in de Indo-Pacific. En dan heb ik het nog niet over de dreigingen tegen ons land in het cyberdomein.
Dan de stabiliteit. Om een gevechtswaardige krijgsmacht op te bouwen, van materieel te voorzien en, *last but not least*, goede arbeidsvoorwaarden te creëren, is financiële zekerheid op de lange termijn nodig. En die zekerheid is er in Nederland niet. In de laatste dagen dat het kabinet Rutte IV nog missionair was, schreven de ministers Hoekstra en Ollongren dat de financiële stabiliteit verzekerd was voor de jaren 2024 en 2025 in die zin dat Nederland dan, tien jaar na de afspraken van de top in Wales, aan de 2% norm van de NAVO voldoet. Over wat er daarna gebeurt, moest het kabinet nog een besluit nemen. Dit besluit zal, nu het kabinet demissionair is, zeer waarschijnlijk op de lange baan geschoven worden. De toekomst van onze krijgsmacht is dus niet verzekerd, maar dat is de consequentie als men partijbelangen laat prefereren boven het landsbelang.

Verder in dit nummer
Op bladzijde 2 heeft u de bijdrage van prof. dr. Arthur ten Cate kunnen lezen: **De KNVOL-leerstoel in de praktijk, 'Battlefield tour' Srebrenica**. Op de bladzijden 4-6 treft u een artikel aan van onze medewerker Kees Homan. In **Naar een nieuwe mondiale ordening** gaat hij in op de gevolgen van de huidige toestand in de wereld. Zijn tweede bijdrage, de column over de ontwikkelingen binnen de krijgsmacht van Australië en met de titel **Australië: voorwaartse verdediging** kunt u vinden op de bladzijden 18 en 19. Op bladzijde 7 staat de eerste van twee bijdragen van Gertjan van der Wal. In dit artikel bespreekt hij kort de nieuwste helikopter van onze krijgsmacht onder de (lange) titel **H225M opvolger Cougar-transporthelikopter Koninklijke Luchtmacht, Speciale operaties hoofdtaak Caracal**. Een tweede artikel van zijn hand, dat u aantreft op de bladzijden 14-16, heeft als titel **Duits Airborne Vehicle voor rode baretten, Defenture grijpt naast grote voertuigorder 11 Luchtmobiele Brigade.** Hij bespreekt hierin de details van deze order voor meer dan vijfhonderd exemplaren van dit voertuig. De bijdrage van onze andere columnist, László Marácz, staat op de bladzijden 8 en 9. In zijn column gaat hij in op de rol van **Roemenië en Moldavië als Oost-Europese frontlijnstaten**. Een bijdrage van Rick Meessen staat op de bladzijden 10 – 13. Hij bespreekt de ontwikkelingen in het land dat sinds kort de grootste bevolking telt in **INDIA, Quo Vadis?** Het Defensienieuws, ten slotte, vindt u op bladzijde 17.

Foto voorpagina: Militairen van het Indiase 123 Infanteriebataljon van het Territoriale Leger (Grenadiers) tijdens een parade in New Delhi. Foto: Wikimedia Commons, Indian MoD

Het colofon kunt u vinden op https://onsleger.nl/armex_ons_leger_magazine/

Naar een nieuwe mondiale ordening

Mr. drs. C. Homan

De huidige wereld kenmerkt zich door een grote mate van onbestendigheid, ingrijpende veranderingen, geweld tussen staten en multipolariteit. Diverse centra van macht bepleiten fundamentele veranderingen en hanteren geopolitieke instrumenten om die veranderingen te realiseren en nieuwe afhankelijkheden te creëren. Energie, voedsel, klimaatverandering en migratie, maar ook cyber, desinformatie en kunstmatige intelligentie zijn voorbeelden van een geopolitieke realiteit waarin nieuwe machtscentra dominant worden.

In de strijd in Oekraïne gaat het om het terugslaan van Rusland. De NAVO en EU, twee internationale organisaties, stellen zichzelf onomwonden als doel, dat Oekraïne deze oorlog moet winnen. De reden voor deze actieve betrokkenheid van NAVO en EU is, dat het front in Oekraïne ook het front is van de strijd tussen een wereldorde van open samenlevingen enerzijds en anderzijds zij die deze wereldorde omver willen werpen, de revisionisten. In die laatste groep staat Poetins Rusland nu voorop. Dat is ook de belangrijkste reden dat China voortdurend leunt tegen de Russische positie, want China streeft naar een multipolaire wereld.

Vernietigde Russische tank, tentoongesteld in Kyiv. In de strijd in Oekraïne gaat het om het terugslaan van Rusland. Foto: Wikimedia Commons, EleNte

VS versus China

De belangrijkste spanning in de geopolitieke verhoudingen is echter de relatie tussen de Verenigde Staten en China. Dit zijn ook de economisch en militair dominante spelers in de wereld van vandaag. De veranderingen in deze relatie betekent voor Europa dat de Amerikaanse veiligheidsgarantie minder vanzelfsprekend wordt. Daarnaast verliezen de bestaande naoorlogse instituties uit de (Westerse) orde als de WTO, de IMF, de Wereldbank, de Raad van Europa en de VN aan belang en ontstaan er alternatieven. Tegelijkertijd zijn de met deze organisaties verbonden internationale verdragen richtinggevend voor het buitenlandbeleid en de positionering van de EU. De internationale dynamiek is sterk veranderd en wordt sinds 24 februari 2022 in belangrijke mate bepaald door de boosaardige Russische oorlog in Oekraïne.

Een verdeelde wereld

"Oekraïne heeft de wereld verenigd", verklaarde de Oekraïense President Volodymyr Zelensky in een speech op de eerste verjaardag van het begin van de oorlog met Rusland. Niets is minder waar. De oorlog heeft zeker het Westen verenigd, maar heeft een verdeelde wereld nagelaten.
Want buiten Europa en Noord Amerika, krijgt de verdediging van Oekraïne weinig aandacht. Hoewel weinig regeringen de Russische invasie steunden, bleven vele landen niet overtuigd door de Westerse aansporing dat de strijd voor vrijheid en democratie in Oekraïne ook de hunne is.

Het Westen kan Rusland economisch niet isoleren

Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie hebben de Verenigde Staten jarenlang de rol van wereldleider gespeeld. Sinds de opkomst van China en de Russische invasie in Oekraïne lijken we op weg te zijn naar een multipolaire wereldorde. Want tijden veranderen.

Een demonstratie in Londen voor solidariteit met Oekraïne. De oorlog heeft het Westen verenigd. Foto: Wikimedia Commons, Alisdare Hickson

VN

Zo is met meer dan 140 VN-lidstaten de mondiale afkeuring van de Russische invasie in de VN onomstreden. Maar een feit is eveneens dat de diplomatie met Rusland doorgaat, net als de handel. Het Westen kan Rusland economisch niet isoleren. En onder de 'afzijdigen' zitten enkele van de grootste landen ter wereld (China, India, en Brazilië).

Tijdens het begin van de oorlog stemde de Algemene Vergadering van de VN met 141 voor en vijf tegen, met 47 afwezigen of onthoudingen om de Russische invasie te veroordelen. De meeste niet-Europese landen die stemden om de Russische agressie in maart 2022 te betreuren, volgden niet met sancties. Met andere woorden: in een serie van VN-stemmingen sinds de oorlog begon, vertegenwoordigden rond veertig landen bijna vijftig procent van de wereldbevolking, die zich geregeld hebben onthouden of gestemd tegen moties die de Russische invasie veroordeelden. En 58 landen onthielden zich, in april 2022, van een stem om Rusland uit de VN-Mensenrechtenraad te zetten. Kortom, twee-derde van de wereldbevolking leeft in landen die officieel neutraal zijn of Rusland steunen.

Realpolitik speelt dus haar rol in het bepalen van de posities van sommige landen in het Oekraïne-conflict. India is traditioneel afhankelijk van Rusland voor militaire leveranties. Het Wagner paramilitaire bedrijf heeft gewerkt met regeringen in West- en Centraal-Afrika om hun veiligheid en overleving te ondersteunen. En China is de grootste handelspartner van meer dan 120 landen in de wereld.

Geopolitiek

Deze nieuwe geopolitieke verhoudingen hebben nu reeds hun invloed op de Europese samenleving. Ook de komende jaren zullen er vele veranderingen zijn in de mondiale verhoudingen en de implicaties daarvan.

Transactionalisme

De waarden (democratie, gelijkheid, rechtsstaat, mensenrechten etc.) en idealen van de internationale ordening, die gestalte kregen na de Tweede Wereldoorlog, lijken al aan de verliezende hand te zijn. In plaats van die waarden is sprake van een keiharde machtsstrijd en nationaal eigenbelang. Anders gezegd, hier is sprake van 'transactionalisme'. Kortom, een wereld geregeerd door het beginsel voor wat hoort wat. In andere woorden, wat krijg ik terug om jouw 'waarden' te onderschrijven?
De nieuwe multipolaire wereld beschouwt de invasie van Oekraïne slechts als een betreurenswaardig conflict met ingewikkelde oorzaken, dat zo snel mogelijk moet worden beëindigd.

Een multipolaire wereld waar China naar streeft, is er een met meer machtscentra dan het Westen alleen. Deze andere wereld biedt ruimte aan andere staatsinrichtingen dan die van de liberale democratie. Het moet een wereld zijn die de huidige machtsverhoudingen weerspiegelt en niet die uit het Westen van 1945. China wil de wereldorde dus kantelen. Vele landen elders in de wereld, en niet de minste, sympathiseren impliciet of expliciet met deze Chinese lijn. In de kantelende wereldorde is de Oekraïense zaak niet per se de hunne.

Het is tegen deze achtergrond dat de oorlog in Oekraïne door het Westen en hun organisaties vaak begrepen wordt als een cruciale botsing van twee visies op de toekomst van de wereld: een visie uit de vrije wereld en een visie uit een andere wereld.

'Global South'

Verontrustend is ook hoe openlijk sommige landen, vooral in het mondiale Zuiden, afstand nemen van het idee dat de internationale orde méér is dan de wet van het oerwoud. Deze landen, die het buitenlandbeleid van Westerse landen zo graag hypocriet noemen, zijn nu helpers van een wereldorde waarin waarden handelswaar zijn en alleen het eigen transactionele voordeel (eigen belang) telt.
Mede als een van de meer ironische gevolgen van Ruslands invasie in Oekraïne is dan ook, dat Westerse landen 'the Global South', ofwel het mondiale Zuiden, hebben herontdekt. Wie had verwacht dat Ruslands invasie van Oekraïne tot een schok van mondiale verontwaardiging zou leiden, kwam bedrogen uit, gezien de bovenstaande stemmingen in de VN.

Veel landen in het mondiale Zuiden hebben een mengeling van historische grieven jegens Westerse landen (Amerika's imperialisme, Europees kolonialisme), hun actuele noden (voedselprijzen, benzineprijzen) én hun andere wensen. Kortom, het betreft een wereld waarin het moraliserende Westen een toontje lager zingt. Westerse landen die in en buiten Oekraïne iets willen redden van 'hun' internationale orde, hebben nu immers ontdekt hoezeer ze het mondiale Zuiden de afgelopen decennia links hebben laten liggen, en met welke gevolgen.

Nieuw speelveld

Het speelveld is dan ook veranderd. China heeft een alternatief verhaal en veel geld; een zelfverzekerd India lacht om Westerse kritiek, er zijn immers vele monden te voeden. En Rusland is de wesp die zich met export-paramilitairen (Wagner) en desinformatiecampagnes weer in Afrika heeft genesteld. In deze 'transactionele wereld' moeten Westerse landen, die de regels overeind willen houden, ze zelf minder schenden, elders minder preken en beter luisteren, en vooral meer 'leveren'.

Westerse landen zullen flexibeler moeten zijn, zonder hun principes overboord te gooien. Ze beschikken nog altijd over de middelen om de basisbeginselen van de internationale orde overeind te houden, in en buiten Oekraïne. Het alternatief is immers autocratisch nihilisme.

De waarden en idealen van de internationale ordening, zoals mensenrechten, lijken aan de verliezende hand te zijn. Foto: Wikimedia Commons, tea rose

Russische troepen in opmars in Oekraïne. De nieuwe multipolaire wereld beschouwt de invasie van Oekraïne slechts als een betreurenswaardig conflict met ingewikkelde oorzaken. Foto: Wikimedia Commons, z.mil.ru

Veel landen in het mondiale Zuiden hebben historische grieven jegens Westerse landen (Amerika's imperialisme, Europees kolonialisme).
Afbeelding: Wikimedia Commons, cartoon van Victor Gillam

Europa
Welke rol moet Europa nu spelen in deze geopolitieke veranderingen?
Ursula von der Leyen verdient lof voor de kritische zelfreflectie die zij namens de Europese Commissie aan de dag legde in haar jaarlijkse 'State of the Union'-toespraak over de oorlog in Oekraïne. Ze erkende dat we hadden moeten luisteren naar de mensen die Poetin kennen. Ze doelde hiermee op Russische journalisten die hun kritische werk met hun leven hebben moesten bekopen en op de Oost-Europese staten en de Verenigde Staten, die jarenlang hebben gewaarschuwd voor de intenties van Poetin. Niet alleen is Europa overrompeld door de oorlog in Oekraïne, ook de energiecrisis die eruit voortkomt had niet zo ernstig hoeven zijn. Na de oliecrisis in de jaren '70 waren er slechts enkele 'helderzienden', die begrepen dat de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen ons kwetsbaar maakt.

Het is een van de belangrijke lessen van het 'crisisjaar' 2022 voor Europa tot nu toe: leer de tekenen aan de wand van naderende ellende te lezen, ook als dat nog ver weg lijkt. Poetin is immers niet de enige autocraat die uit is op een zogeheten multipolaire wereldorde, waarin het Westen een stap terug zet en niet-democratisch leiderschap meer ruimte krijgt. Ook de Chinese president Xi Jinping, beweegt zich met steeds meer branie op het wereldtoneel.

Shanghai Cooperation Organisation
Ook de gelegenheid waar Xi en Poetin elkaar troffen, een vergadering van de Shanghai Cooperation Organisation, is een uiting van de veranderende verhoudingen in de wereld. Het verbond, waartoe behalve China en Rusland ook India, Pakistan, Kazachstan, Oezbekistan, Tadzjikistan en Kirgizië behoren, zette in Samarkand (Oezbekistan) in september jl. een nieuwe stap tot de toelating van Iran. Ook dat autocratisch geleide land zoekt partners tegen 'het Westerse model' en Westerse sancties.

Europa (2)
Europa ontkomt er niet aan om autonomer te worden. Zo introduceerde de Europese Commissie wetgeving waarmee Europa minder afhankelijk moet worden van China voor lithium en andere grondstoffen die essentieel zijn voor de energietransitie. Ook hier geldt dat het inzicht laat komt; de Chinese dominantie op dit gebied is nauwelijks nog te breken.
De Europese eenheid zal getest worden door actoren die daarvan willen profiteren. Bedoeld wordt uiteraard Rusland. Dat mag niet gebeuren. Hoe moeilijk het ook is, Europese eenheid moet voorop staan.

Europa is echter nog steeds afhankelijk van de militaire steun van de Verenigde Staten. Jaap de Hoop Scheffer zei eens dat we met Europa een kleuter zijn, als het aankomt om militaire macht, een puber als het gaat om politieke, en een stevige volwassene als het gaat om economische macht.
Dat beeld is aan het veranderen. We zijn wel opgeschoven en opgeschoten in Europa. Rusland had niet gerekend op de stevige reactie op de invasie in Oekraïne: de sanctiepakketten, de verhoging van defensiebudgetten en de samenwerking binnen Europa op buitenlands- en veiligheidsgebied. Om de slagvaardigheid van de EU te vergroten dient de unanimiteitsregel bij de besluitvorming vervangen te worden door besluiten bij gekwalificeerde meerderheid.

Europa heeft de ambitie en potentie om een positie in de multipolaire wereld in te nemen. Voordat de Europese ambitie en potentie waargemaakt kunnen worden, moet Europa op militair gebied minder afhankelijk worden van de Verenigde Staten. Zonder hun militaire steun stelt Europa nog weinig voor. Hoewel steeds meer landen toezeggen de beoogde twee procent van het BBP in de toekomst te halen, is dit voor sommige Europese NAVO-landen nog niet het geval.

Kortom, als een geopolitieke entiteit blijft het Westen vooralsnog een machtige en invloedrijke actor, vooral met de hernieuwde eenheid. De Westerse economische en diplomatieke sterkte is reëel. De alternatieve systemen voor democratie zijn repressief en onaantrekkelijk.

'Hard power'
Hard power in termen van militaire partnerschappen en handelssamenwerking zal kritiek zijn in het bepalen van de Westerse relaties met de rest van de wereld. Maar Westerse regeringen dienen ook aandacht te besteden aan een aantal *soft power* onderwerpen. Dit vooral op drie gebieden: verbintenissen voor verbondenheid en rechtvaardigheid in het sturen van mondiale

Jaap de Hoop Scheffer zei eens dat we met Europa een kleuter zijn, als het aankomt om militaire macht. Foto: Flickr, Guy Smiley :-)

De oorlog in Oekraïne heeft het Westen zijn sterkte en zingeving teruggegeven

risico's; hervormingen die het aantal stemmen uitbreiden aan de tafel van internationale diplomatieke zaken en het ontwikkelen van een verhaal in een tijdperk waar de democratie de aftocht blaast. Deze acties zouden helpen de mondiale positie van het Westen te ondersteunen.

Tot slot
Uit het bovenstaande volgt onontkoombaar, dat we op weg zijn naar een nieuwe mondiale ordening. De Westerse regeringen zouden het conflict dienen op te vatten als een tussen de *rule of law* en straffeloosheid, of tussen wet en anarchie in plaats van democratie tegen autocratie. David Miliband bepleit in *Foreign Affairs* een coalitie die gebouwd is rond de noodzaak van internationale regelgeving die waarschijnlijk veel ruimer zal zijn dan een die gebaseerd is op de roep om democratie. Tevens moeten eindelijk de noodzakelijke hervormingen van de VN worden doorgevoerd, waaronder die van de Veiligheidsraad.

De eisen van veel landen voor nieuwe regelingen op internationaal niveau zijn in vele gevallen redelijk. De oorlog in Oekraïne heeft het Westen zijn sterkte en zingeving teruggegeven. Maar het conflict zou de Westerse regeringen ook moeten helpen hun zwakheden en misstappen te onderkennen en hier consequenties aan te verbinden.

Eindelijk moeten de noodzakelijke hervormingen van de VN worden doorgevoerd, waaronder die van de Veiligheidsraad. Foto: Flickr, CTBTO

H225M opvolger Cougar-transport-helikopter Koninklijke Luchtmacht

Speciale operaties hoofdtaak van de Caracal

Gertjan van der Wal

De Koninklijke Luchtmacht ontvangt vanaf 2028 veertien helikopters voor speciale operaties. Deze H225M Caracal lost de AS-532U2 Cougar Mk.II af die vooral transporttaken uitvoert. Beide toestellen zijn een product van Airbus Helicopters en hebben Gilze-Rijen als thuisbasis. De totale kosten bedragen tussen 1 en 2,5 miljard euro.

De Sikorsky UH-60M Black Hawk van het Amerikaanse Lockheed Martin streed met Airbus om de order. Met de Caracal wordt straks de ombouw van 300 Squadron Wildcats naar zijn *special operations force* (SOF)-taak verder ingevuld. Het squadron is onderdeel van Defensie Helikopter Commando. "Deze *medium utility* helikopter kan speciale operaties op land en op zee ondersteunen", meldt staatssecretaris Christophe van der Maat van Defensie de Tweede Kamer.

Die missies vormen de speerpunt van de vorig jaar verschenen Defensienota. Om deze opdracht over grotere afstanden uit te voeren, kan de kist tijdens zijn vlucht worden bijgetankt. "Dat gebeurt niet met de buddy-buddymethode", geeft Commando Materieel en IT (Commit) aan, dat verantwoordelijk is voor de aanschaf van de toestellen. Met die techniek kunnen helikopters elkaar in de lucht voorzien van kerosine.

Op basis van de technische en operationele kaders zijn de Amerikaanse en Europese kanshebber met elkaar vergeleken. "De H225M Caracal voldoet het beste aan de eisen die worden gesteld door de NAVO en de gebruikers", benadrukt de bewindsman. Die laatste zijn de commando's, mariniers en rode baretten. "Als de Commandant der Strijdkrachten dat besluit, kan deze helikopter naast speciale operaties ook voor andere taken worden ingezet", stelt Commit.

Bloedlijn

De Caracal heeft dezelfde bloedlijn als de Cougar, maar is ontworpen voor de *special forces*. De geschiedenis van de oudgediende gaat terug tot de Frans-Britse SA 330 Puma. Deze middelzware tactische ondersteuningshelikopter stamt uit 1965 en was vooral bedoeld voor het luchttransport van mensen en materieel naar en uit het strijdtoneel.
Later werd de Puma door de Franse tak van Eurocopter, voorganger van Airbus Helicopters, verlengd en verzwaard tot de AS 332 Super Puma. De militaire versie daarvan: de AS 532U2 Cougar.

Om de SOF-taak van zijn opvolger te vervolmaken, koopt Van der Maat gelijktijdig uitrustingspakketten. "Het gaat dan onder meer om verschillende in- en uitstijgvoorzieningen, communicatiesystemen als radio's, visuele geleidingssensoren en zelfbeschermingssystemen", somt Commando Materieel en IT op. Die zaken regelt het bedrijf of stemt ze af met de gekozen fabrikanten.

De noodzakelijke vuurkracht voor de heli maakt geen deel uit van het project. "De Caracal dient wel de *provisions for*-boordwapens te hebben, waarmee ook de NH90, Cougar en Chinook zijn uitgerust", verzekert het commando. Het gaat dan om de plaatsing van een MAG-middelzwaar of M3M-zwaar .50 machinegeweer voor de *doorgunner*.

De (simulatie)capaciteit voor de eerste opleidingen, omscholing en training gedurende de overgangsfase is ook via Airbus geregeld. De simulatorcapaciteit die daarna nodig is voor het trainingsprogramma valt daarbuiten. "Die behoefte wordt uitgewerkt in een afzonderlijk project van het bredere programma SOF Air Rotary Wing. Daar behoort ook deze Vervanging Medium Utility Helikopter toe", legt Van der Maat uit.

Afzwaaien

De Cougar klokt bij zijn afzwaaien in 2030 zo'n 34 dienstjaren, volbracht met het verplaatsen van troepen en materieel, maar ook gewondentransport. Dat deed de kist onder andere in Bosnië, Irak, Afghanistan en voor de kust van Somalië. Een aantal opereert namelijk als boordhelikopter vanaf schepen als het amfibische transportschip Zr. Ms. Rotterdam. Die toestellen zijn voorzien van opblaasbare drijvers om na een landing of crash niet te zinken. "De Caracal krijgt deze ook om te kunnen opereren in het maritieme domein", weet Commit.

Verder zet de luchtmacht de AS-532U2 in bij het blussen van onder meer bosbranden. Van die veelheid aan taken en een operationele inzet van ruim drie decennia had 300 Squadron in 2011 niet durven dromen. Vanwege bezuinigingen werden de zeventien kisten van de Wildcats aan de grond gezet. Die maatregel werd dat jaar nog teruggedraaid vanwege onder meer een gebrek aan *search and rescue* (SAR)-capaciteit.

De SH-14D Navy Lynx van de Koninklijke Marine en AB412 van de Koninklijke Luchtmacht zwaaiden toen af. De introductie van de NH90 bij de vloot verliep bovendien niet soepel. Eerst acht en uiteindelijk twaalf toestellen bleven mede hierdoor in dienst. De overige vijf staan in opslag of dienen als sleutelkist. Het toestel is tot augustus 2015 gebruikt voor patiëntenvervoer vanaf de Waddeneilanden.

Verbeterprogramma

Een *mid-life update* (MLU) kreeg de Cougar in al die jaren nooit, wel loopt momenteel een verbeterprogramma. "Dat richt zich vooral op cockpit-specifieke motorinstrumenten, stand-by instrumenten en communicatie- en navigatieapparatuur", maakt Commit duidelijk. Behalve het verhelpen van ouderdomskwalen, worden daarmee essentiële componenten van het wapensysteem aangepast om te blijven voldoen aan operationele en beveiligingsnormen van de NAVO.

Toch is de rek er voor de heli in 2030 uit en wordt het einde van de operationele levensduur bereikt. De eerste Caracals worden naar verwachting begin 2028 geleverd. Alle veertien helikopters zijn eind 2030 binnen. Die zullen de wapenspreuk *In mobilitate mis nostra* van 300 Squadron in de nieuwe rol eer aan doen: in bewegelijkheid ligt onze kracht.

De H255M Caracal, beoogd opvolger van de Cougar helikopter.
Foto: Airbus Helicopters

Column

Roemenië en Moldavië als Oost-Europese frontlijnstaten

Prof. Dr. László Marácz

In de noordelijke regio van Oost-Europa hebben Polen en de Baltische landen een ferme positie ingenomen tegen de Russische invasie van Oekraïne en tonen zij standvastigheid als frontlijnstaten in de 'containment' van Rusland. De politieke leiders van deze landen zijn zelfs bereid deel te nemen aan een gewapende strijd tegen Rusland. Hoe zit het eigenlijk met de zuidelijke regio van Oost- Europa, waar Oekraïne grenst aan Moldavië, dat op haar beurt weer aan het EU-lid Roemenië grenst, waarmee Moldavië een gemeenschappelijke identiteit deelt? In deze bijdrage bespreken we de ingewikkelde geopolitieke situatie in zuidelijk Oost-Europa, waar het verloop van het conflict tussen Rusland en Oekraïne invloed zal hebben op de geopolitieke oriëntatie van Roemenië en Moldavië.

Moldavië

Moldavië is het oostelijk gedeelte van de historische landstreek Moldavië, die na afloop van de Eerste Wereldoorlog in zijn geheel terecht kwam bij Groot-Roemenië. Voor de Eerste Wereldoorlog was het gebied omstreden en wisselde het van eigenaar(s), waaronder Tsaristisch Rusland en het Osmaanse Rijk. Na de Tweede Wereldoorlog werd het gebied door de Sovjet-Unie geannexeerd en kreeg het land binnen de Sovjet-Unie de status van deelrepubliek. Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie gaf de bevolking van Moldavië de mogelijkheid om een eigen staat op te richten met de hoofdstad Chisinau. Het land telt ruim drie miljoen inwoners en wordt voor het grootste deel bewoond door etnische Roemenen, die onder de Sovjet-Unie een Sovjet-identiteit kregen opgedrongen. Om het Roemeens dat de Moldaviërs spreken, te laten afwijken van de Roemeense taal in Roemenië moesten de inwoners van Moldavië in plaats van het Latijnse alfabet het Cyrillisch schrift gebruiken, zoals dat gangbaar was in de landen die werden ingebed in de Sovjet-Unie.

Het gebied rondom de Zwarte Zee. Afbeelding: Nations Online Projects

Na de onafhankelijkheid van Moldavië was de geopolitieke koers van het land lang onduidelijk. Het schipperde een tijdje tussen Rusland en de Europese Unie (EU). Een complicerende factor was daarbij de kwestie Transnistrië, dat een oostelijke strook is van Moldavië, direct grenzend aan Oekraïne. Het Russische gedeelte van de Moldavische bevolking die ongeveer 200.000 zielen telt en die overwegend in het Transnistrische gedeelte van de republiek woont, wilde de band met Rusland niet opgeven en scheidde zich via een referendum in 2004 af. Zo ontstond de onafhankelijke republiek Transnistrië. In deze zelfverklaarde republiek is het Russisch de staatstaal en de Russische roebel het officiële betaalmiddel. De onafhankelijkheid van Transnistrië werd internationaal nauwelijks erkend, maar wordt bewaakt door een contingent Russische vredestroepen dat 1.500 militairen telt. Afgezien van de onduidelijkheid van het territorium van Moldavië was de EU terughoudend over de toetreding van Moldavië tot de Unie wegens het feit dat het een van de armste landen van Europa is. Moldavië kreeg in 2009 een samenwerkingsakkoord van de EU aangeboden, waarbij het lidmaatschap van de Unie in principe niet in het vooruitzicht werd gesteld.

Russisch oorlogsmonument in Tiraspol, Transnistrië. Het Transnistrische gedeelte van Moldavië scheidde zich via een referendum in 2004 af.
Foto: Flickr, Joaquin Pons Sampedro

Europees kandidaat-lidmaatschap

Alles werd anders met de Russische invasie van Oekraïne in februari 2022: het Europees lidmaatschap van Moldavië werd wél bespreekbaar. De president van Moldavië, Maia Sandu, die een Westerse koers vaart, drong aan op een Europees kandidaat-lidmaatschap voor Moldavië. Op 23 juni 2022 werd Moldavië door de EU samen met Oekraïne en Georgië - het laatste land onder voorwaarden - het kandidaat-lidmaatschap verleent. Een belangrijke kwestie die direct opgelost moest worden, was de synchronisatie van het elektriciteitsnetwerk van Moldavië met dat van Europa, zodat door een eventuele boycot van Russische stroom, die door Transnistrië wordt geleverd aan Moldavië, de rest van Moldavië niet zonder elektriciteit zou komen te zitten. Om de Westerse koers van Moldavië kracht bij te zetten heeft het parlement

van Moldavië recentelijk een wet aangenomen die de Moldavische taal eenduidig als 'Roemeens' bestempeld. Hierdoor wordt de Roemeense identiteit van het land duidelijk gemarkeerd. Ondanks het Europees kandidaat-lidmaatschap van Moldavië is de veiligheid van het land echter niet zonder meer opgelost.

Roemenië als frontlijnstaat

Het leger van Oekraïne heeft troepen samengetrokken aan de grens met Transnistrië dat een extra spanningsveld met Rusland veroorzaakt. Het is onduidelijk wat er gebeurt als het tot een militaire confrontatie gaat komen, die Transnistrië bedreigt. De vraag is of Rusland het militaire contingent in Transnistrië zal gaan versterken om een eventuele Oekraïense dreiging te beantwoorden. In Roemenië zijn om de veiligheid van Moldavië te garanderen Amerikaanse en Franse NAVO-militairen samengetrokken aan de Roemeense grens met Moldavië. Dit betekent dat Roemenië, dat lid is van de Westerse bondgenootschappen, een nog duidelijkere rol krijgt als frontlijnstaat in de *containment* van Rusland. De rol van Roemenië als Zwarte Zeestaat was al belangrijk gezien het feit dat Roemenië de havenstad Constanza als alternatief voor de Oekraïense havenstad Odessa aangeboden heeft. Constanza levert een veilige transportroute voor producten, zoals graan, die door Oekraïne worden geëxporteerd. Odessa ligt onder zware druk van de Russische Zwarte Zeevloot. Het lot van de stad lijkt te worden bezegeld door de uitkomst van het huidige tegenoffensief van de Oekraïners. Mocht het tegenoffensief lukken, dan blijft Odessa in Oekraïense handen; in het andere geval zal de havenstad een doelwit kunnen gaan vormen van verdere Russische agressie.

Territoriale claims

De vraag is of Roemenië wel zo gelukkig is met deze nieuwe rol als frontlijnstaat. De Roemeense president Klaus Iohannis is een warm voorstander van de positie van de NAVO om Roemenië als zuidoostelijke buffer in te zetten tegen een verdere Russische expansie naar het westen. Er spelen echter twee territoriale problemen. Roemenië en Oekraïne hebben hun territoriale conflicten nog niet bijgelegd. Roemenië heeft territoriale claims in de Donaudelta. Of deze territoriale claims weer gaan opleven, hangt af van hoe Oekraïne uit de oorlog met Rusland zal komen. Uiteraard zal ook de positie van de VS de nieuwe geopolitieke ordening in de regio gaan bepalen. Een andere netelige territoriale kwestie is de unificatie van Roemenië en Moldavië. In beide landen is er een relatief grote aanhang voor de vereniging van de twee Roemeense staten. Onafhankelijk van de vraag of het huidige Roemenië, dat er economisch niet zo goed voor staat, het huidige Moldavië wel kan integreren, is er voor Roemenië nog een andere geopolitieke uitdaging. Een dergelijk politiek streven zal Roemenië nog directer in conflict brengen met Rusland dat niet van plan zal zijn om Transnistrië zonder slag of stoot over te dragen aan Moldavië. Dit onder verwijzing naar het recht op zelfbeschikking van nationale en etnische minderheden.

Roemenië heeft de havenstad Constanza als alternatief voor de Oekraïense havenstad Odessa aangeboden. Foto: Wikimedia Commons, US Navy

KVEO

De Koninklijke Vereniging van Eervol ontslagen Officieren van de Nederlandse Krijgsmacht

1. Collectieve en individuele belangenbehartiging

De KVEO is vertegenwoordigd in diverse fora waar de pensioendiscussie op landelijk niveau wordt gevoerd. Leden kunnen rechtstreeks terecht bij een adviseur voor vragen en bij problemen.

2. Individuele hulp

Leden kunnen een beroep doen op een adviseur met specifieke kennis op gebied van ziektekosten en maatschappelijke ondersteuning. Ook kan een lid buiten eigen schuld in ernstige financiële problemen raken, ondanks het vangnet dat in Nederland bestaat. De KVEO heeft de middelen om dan financieel de helpende hand te bieden.

3. Saamhorigheid en collegialiteit

De vereniging heeft rayons. Deze organiseren regelmatig een bijeenkomst waar u oud-collega's kunt ontmoeten. Afhankelijk van het rayon zijn er excursies, activiteiten gericht op de bestrijding van eenzaamheid of culturele bezigheden. De contributie bedraagt € 25,- per jaar.

Lid worden?

KVEO Verenigingsburo
Segbroeklaan 104
2565 DN Den Haag
Tel. 070-3617901
Email: secretaris@kveo.nl
www.kveo.nl

INDIA, Quo Vadis?

Rick Meessen*)

India is een land met een rijke geschiedenis, een snelgroeiende economie en een strategisch belangrijke positie in Zuid-Azië en de Indische Oceaan. Sinds april is het ook het meest bevolkte land ter wereld, en zou daarmee een machtsfactor van betekenis moeten zijn. Toch zijn onze ogen momenteel volledig gericht op Rusland en China. Is dat verstandig? En hoe moeten we tegen India aankijken, met name vanuit geo-economisch en veiligheidsperspectief?

Om een goed beeld te krijgen van waar India momenteel staat en hoe het zich kan of zal ontwikkelen in het komende decennium is een aantal aspecten van belang: *non-alignment* in relatie tot allianties, geo-economische ontwikkelingen en ambities, technologische ontwikkelingen en militaire macht. Niet alleen is het interessant welke kant India op gaat en wat de wereld van India kan en mag verwachten, maar ook hoe we ons als EU moeten gaan positioneren ten opzichte van India. In dit artikel zal ik elk van deze aspecten kort belichten.

India's 'non-alignment'

India heeft zich altijd ingezet voor het behoud van zijn onafhankelijkheid en soevereiniteit. De *non-alignment* politiek van India is daar een belangrijk onderdeel van. *Non-alignment* betekent dat India geen deel uitmaakt van een militair bondgenootschap en zich niet inlaat met internationale conflicten die niets met de eigen veiligheid te maken hebben. India heeft deze politiek al in 1946 bij monde van Nehru, destijds beoogd premier van het aanstaande onafhankelijke India, aangenomen om zich te beschermen tegen het risico van inmenging in zijn binnenlandse aangelegenheden en om zijn strategische onafhankelijkheid te behouden.

India was in 1961 een van de oprichters van de 'Non-Alignment Movement'. Foto: Wikimedia Commons, Suletic

India heeft in het verleden laten zien dat het bereid is om zijn onafhankelijkheid en neutraliteit te verdedigen. Tijdens de Koude Oorlog weigerde India om zich aan te sluiten bij één van de twee grote militaire machten: de Verenigde Staten of de Sovjet-Unie. India versterkte in plaats daarvan zijn banden met ontwikkelingslanden en richtte in 1961 samen met onder andere Egypte en het toenmalige Joegoslavië de Non-Alignment Movement (de Groep van Niet-Gebonden Landen) op om zijn positie als een neutrale actor te benadrukken. Het land steunde ook de onafhankelijkheid van landen in Afrika en Azië en heeft altijd opgetreden als bemiddelaar in internationale conflicten.

Toch zijn er kanttekeningen te plaatsen bij de opstelling van India. In de conflicten met 'eeuwige' rivaal en buurland Pakistan zag India hoe de Verenigde Staten en China Pakistan steunden. Om zich hiertegen te wapenen zocht en kreeg India steun van de toenmalige Sovjet-Unie. Dit betrof onder andere levering van militair materieel, zoals de T-72 tanks, de MIG-21 gevechtsvliegtuigen en de Krivak-klasse fregatten. En ook nu nog is India het land waarnaar Rusland het meest exporteert (militair gezien), zelfs tweemaal zoveel als de nummer twee China[1]. Ook heeft India zich lang onthouden van stemming tegen de Russische invasie in Oekraïne. Vlak na de invasie steunde 62% van de Indiase bevolking de regering in dit neutrale standpunt, zelfs nadat het Kremlin al met de inzet van kernwapens had gedreigd[2]. Inmiddels is India aan het opschuiven. In april 2023 ondertekende het een VN-resolutie waarin wordt gepleit voor een sterkere samenwerking tussen de VN en de EU. Saillant detail daarbij is dat in die resolutie de Russische invasie werd bestempeld als een daad van agressie van de Russische Federatie jegens Oekraïne.

De QUAD alliantie is een strategische alliantie tussen Japan, Australië, India en de Verenigde Staten. Foto: Wikimedia Commons, kantei.go.jp

Een zeer belangrijke factor in de Indiase opstelling is China. Beide landen zijn in veel opzichten rivalen van elkaar en kunnen niet goed door één deur. Niet alleen de vele grensdisputen en -conflicten zijn hiervan de oorzaak, maar ook de steeds dominantere rol van China in India's voor- en achtertuin is een doorn in het oog van India. Om die reden zoekt India sinds langere tijd ook toenadering tot de Verenigde Staten. En omgekeerd is India voor de Verenigde Staten aantrekkelijk om samen een blok te vormen tegen China in de Indo-Pacific (Indische en Stille Oceaan). Voorbeeld van deze toenadering is de in 2007 op initiatief van Japan opgerichte QUAD alliantie: een strategische

*) Drs. W.R.M.J. Meessen is Principal Advisor Defence and Security bij TNO

alliantie tussen Japan, Australië, India en de Verenigde Staten. Hoewel de alliantie inmiddels meer dan vijftien jaar bestaat, slaan de vier landen in de recente jaren nog meer de handen ineen om de groeiende Chinese invloed in het Verre Oosten in te dammen, getuige de toename aan gezamenlijke militaire oefeningen, maritieme patrouilles in en nabij de Zuid-Chinese Zee, samenwerking bij de ontwikkeling van 5G-infratructuur en het financieren van infrastructuur en logistieke hubs in landen in de Indo-Pacific[3].

Geo-economische ambities en ontwikkelingen

India heeft één van de snelst groeiende economieën ter wereld en is momenteel de derde wereldeconomie in termen van koopkracht. Het land heeft een jonge en groeiende bevolking (50% is jonger dan 24 jaar), een bloeiende dienstensector en een toenemende industriële productie. India heeft zich gericht op economische hervormingen, zoals het vereenvoudigen van belastingen, het verbeteren van de infrastructuur en het aantrekken van buitenlandse investeringen om de groei te stimuleren. Het heeft ook bilaterale en multilaterale handelsovereenkomsten gesloten om handelsbarrières te verminderen en de export te vergroten. Een voorbeeld daarvan is het in 2020 gesloten Comprehensive Economic Partnership Agreement tussen India en Japan. Dat heeft de afgelopen twee jaar geleid tot een jaarlijkse onderlinge handelstoename van 30%[4].

Daarnaast heeft India ook een ambitieuze geopolitieke agenda en wil het een grotere rol spelen op het wereldtoneel. Met het voorzitterschap van de G20 in 2023 kan India in elk geval al zijn invloed laten gelden, hoewel het in eerste instantie haar geopolitieke ambities met name in Zuid-Azië en de Indische Oceaan zal willen realiseren. In die regio is Indiaas ultieme doel om daar een dominante economische en militaire positie te verkrijgen. Zo heeft India aanzienlijke investeringen gedaan in de ontwikkeling van infrastructuurprojecten in Zuid-Azië en de Indische Oceaanregio. Het initiatief Neighbourhood First Policy is een voorbeeld hoe India de economische integratie en connectiviteit in de regio wil bevorderen door de ontwikkeling van wegen, havens, energieprojecten en digitale netwerken. In feite is dit een kopie van China's Belt and Road Initiative, maar dan op kleinere schaal. Naast infrastructuur beoogt het initiatief ook samenwerking op onderzoek, onderwijs, milieu en veiligheid. Het is één van de belangrijkste fundamenten van Premier Modi's buitenlandbeleid.

De geo-economische ambities van India zijn gestoeld op de aanzienlijke vooruitgang die het heeft geboekt op het gebied van economische ontwikkeling. Desalniettemin wordt het land ook nog volop beziggehouden met tal van interne uitdagingen, zoals armoede, ongelijkheid en infrastructuurtekorten.

Technologische ontwikkelingen

India heeft de afgelopen jaren enorme vooruitgang geboekt op het gebied van technologische ontwikkeling. Het land heeft zichzelf gepositioneerd als een belangrijke speler in de wereld van technologie en innovatie en is een aantrekkelijke bestemming voor investeringen in technologiebedrijven. De IT-sector van India is één van de snelst groeiende ter wereld en heeft bijgedragen aan de economische ontwikkeling van het land.

Een belangrijk aspect van de technologische ontwikkelingen in India is de opkomst van de *startup-scene*. India heeft een aantal succesvolle *startups* voortgebracht in de afgelopen jaren, met name op het gebied van *e-commerce*, fintech en gezondheidszorg. Deze ontwikkeling is een gevolg van het gunstige regeringsbeleid ten aanzien van startups, waaronder belastingvoordelen en een versoepeling van de regelgeving.

Ook India heeft zich gestort op de nieuwe AI-revolutie. Om de ontwikkeling van AI (*artificial intelligence*) te stimuleren is er een fonds van 480 miljoen US dollars opgericht. Deze financiële injectie in combinatie met de grote talentenpool op het gebied van AI en *machine learning* zorgt ervoor dat Indiase techbedrijven, zoals Tata Consultancy Services, Infosys en HCL Technologies inmiddels hoog in de *global AI index*[5] staan. Als grootste democratie van de wereld wil India ook een rol spelen in het verantwoordelijk omgaan met AI. Zo heeft India aangekondigd om tijdens haar voorzitterschap van de G20 het opstellen van wereldwijde standaarden voor AI, die moeten voorkomen dat AI de mensheid schade berokkent, op de kaart te zetten[6].

India is niet alleen op het gebied van AI, maar ook op tal van andere technologiegebieden bezig zich wereldwijd op de kaart te zetten. Met de lancering van de Mars Orbiter Mission in 2014 werd India het eerste land in de

De IT-sector van India is één van de snelst groeiende ter wereld.
Foto: Wikimedia Commons, Ministry of Information and Broadcasting, India

India heeft één van de snelst groeiende economieën ter wereld

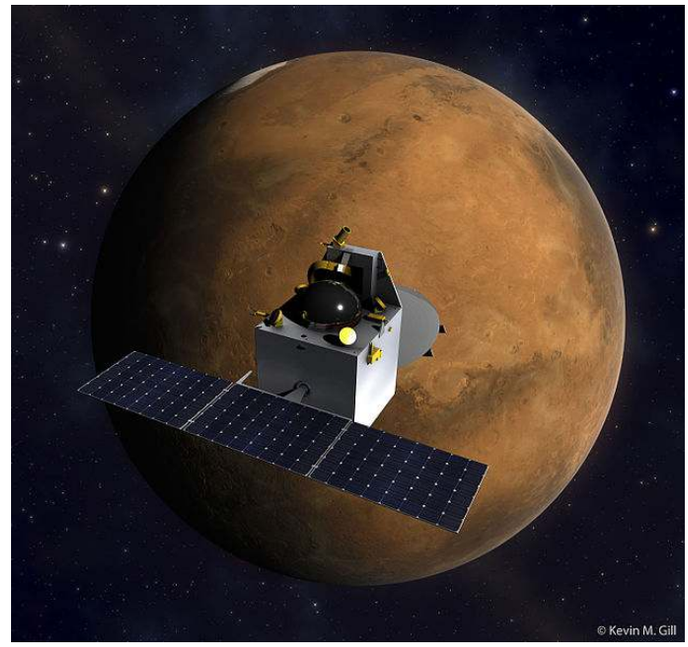

'Artist impression' van de Mars Orbiter. Met de lancering van deze satelliet in 2014 werd India het eerste land in de wereld dat erin slaagde om in zijn eerste poging een ruimtevoertuig in een baan om Mars te brengen.
Afbeelding: Wikimedia Commons, Kevin Gill

wereld dat erin slaagde om in zijn eerste poging een ruimtevoertuig in een baan om Mars te brengen. Op het gebied van biotechnologie heeft India zich ontwikkeld tot een belangrijke producent van generieke geneesmiddelen. En in kwantumtechnologie heeft India forse investeringen gedaan (bijna twee miljard US dollars voor de periode 2020-2030) als onderdeel van een nieuwe nationale kwantummissie die onder meer als doel heeft om veilige kwantumcommunicatie via satellieten over een afstand van 2000 kilometer te realiseren[7].

Het spreekt voor zich dat deze technologische ontwikkelingen ook de Indiase krijgsmacht vooruit kunnen helpen. In 2014 heeft de regering 'Make in India' gelanceerd, een initiatief om meer producten in eigen land te ontwikkelen en daardoor minder afhankelijk van export te zijn en tevens een economische boost (o.a. werkgelegenheid) te creëren. Defensie is binnen Make in India geïdentificeerd als een van de meest veelbelovende en kritieke sectoren. Tegen 2030 moet de Indiase luchtvaart-, ruimtevaart- en defensie-industrie naar schatting een marktwaarde van ongeveer 70 miljard US dollars bereiken, wat twee keer zoveel is als die van het Verenigd Koninkrijk momenteel. De huidige afhankelijkheid van Rusland voor militair materieel moet daardoor ook fors afnemen.

Het Tejas vierde generatie gevechtsvliegtuig vervangt de MiG-21 vliegtuigen. Foto: Wikimedia Commons, Indian Mod

Militaire macht

India realiseert zich dat een dominantere positie op het wereldtoneel alleen te verkrijgen is als die gesteund wordt door een machtige krijgsmacht. Daarnaast zal de Indo-Pacific ook een bron voor concurrentie en mogelijke incidenten of conflicten kunnen zijn, hetgeen verklaart waarom India de afgelopen jaren tal van grote moderniseringsprogramma's heeft gelanceerd om zo zijn militaire capaciteit te verbeteren. De eigen industrie speelt daarbij conform het Make in India initiatief een belangrijke rol. Voorbeelden daarvan zijn het Tejas vierde generatie gevechtsvliegtuig ter vervanging van de MiG-21 vliegtuigen, het Future Infantry Combat Vehicle om de mobiliteit en vuurkracht van de infanterie-eenheden van het Indiase leger te vergroten en de S5-klasse van nucleaire onderzeeboten met ballistische raketten die momenteel worden ontwikkeld voor de Indiase marine.

De ontwikkeling van ballistische raketten en ook kernwapens is een belangrijke factor voor de militaire macht van het land. India heeft een van de grootste arsenalen aan ballistische raketten ter wereld. Het land heeft ook nucleaire wapens ontwikkeld en heeft zichzelf gepositioneerd als een belangrijke speler in de nucleaire arena. India heeft echter altijd een beleid van *no first use* gehad, wat betekent dat het geen nucleaire wapens zal gebruiken tenzij het zelf aangevallen wordt met nucleaire wapens. Ook behoort India tot het kleine kringetje van landen dat hypersone raketten ontwikkelt. De BrahMos-II is momenteel het paradepaardje, een hypersone kruisraket die snelheden van Mach 7 of hoger moet kunnen bereiken. Daarbij is samenwerking met Rusland nu nog wel voorzien en wellicht ook cruciaal.

Model van de BrahMos-II hypersone kruisraket. Foto: Indian Navy

Toch zijn er nog kanttekeningen te plaatsen bij de modernisering van de Indiase krijgsmacht. India is van oudsher een zeer bureaucratisch land waarbij beleid en daadwerkelijke uitvoering ver uit elkaar liggen, ook in tijd gezien. Het zal dan ook zeker nog een decennium duren voordat veel van de ingezette moderniseringsprogramma's ook daadwerkelijk hun eerste vruchten zullen afwerpen.

Een andere kanttekening is het gebrek aan operationele ervaring van de Indiase krijgsmacht. Hoewel India met 1,4 miljoen actief dienenden na China de grootste krijgsmacht ter wereld heeft, ontbeert het operationele ervaring. Afgezien van talrijke grensconflicten met buurlanden dateert de laatste oorlog die India voerde van 1999: de *Kargil War* met Pakistan, die slechts drie maanden duurde. Daarna heeft het land enkel deelgenomen aan tal van VN-vredesmissies zoals MIMUSMA in Mali en UNMISS in Zuid-Soedan. Naast aanpassing van de materiele status van de krijgsmacht, waarvoor de eerder genoemde moderniseringsprogramma's lopen, zal ook op operationeel-tactisch niveau een flinke transitieslag nodig zijn. Eerste stappen richting het denken in nieuwe *warfare*-concepten worden inmiddels gemaakt. Zo is de landmacht in 2020 gestart met een studie naar geavanceerde *warfare*-concepten, waarbij de inzet van (zwermen van) drones, *loitering* munitie en laserwapens wordt meegenomen. Verder is er een toename van het aantal oefeningen dat India houdt met vooraanstaande militaire machten, met name met landen als de Verenigde Staten en Frankrijk.

India heeft met 1,4 miljoen actief dienenden na China de grootste krijgsmacht ter wereld. Foto: Wikimedia Commons, Antônio Milena

Ofschoon India op demografisch, economisch en technologisch gebied een goede uitgangspositie heeft om een sterke mondiale speler te worden, zullen de uitdagingen op militair gebied nog het grootste struikelblok vormen

om ook maar enigszins in de buurt te komen van landen als de Verenigde Staten, China en Rusland. En hoewel India in de afgelopen jaren heeft geprobeerd de afhankelijkheid van Rusland te verminderen, zal Rusland een belangrijke partner voor India op militair gebied blijven indien India stappen voorwaarts wil maken, al is het maar omdat een groot deel van de huidige systemen nog van Russische makelij is. Daarbij dient zich wel de vraag aan in hoeverre Rusland die partner-rol kan spelen nu het in de oorlog met Oekraïne volledig uitgeput lijkt te raken. En in hoeverre kan India zich permitteren om naar Rusland te blijven kijken, nu de blik ook meer richting de Verenigde Staten en andere NAVO-landen is gericht?

Rusland zal een belangrijke partner voor India op militair gebied blijven

De EU en India

Met de wetenschap dat India, ondanks een fors aantal uitdagingen, zich meer en meer op het wereldtoneel wil en zal gaan manifesteren, rijst de vraag hoe we ons vanuit het Westen en in het bijzonder de EU moeten gaan verhouden met India. Aan het begin van het millennium werd het begrip BRIC, later BRICS (Brazilië, Rusland, India, China, Zuid-Afrika) geïntroduceerd, daarmee doelend op landen die rond het jaar 2050 de meeste van de huidige rijkste landen van de wereld zouden hebben ingehaald. In de jaren erna waren veel ogen op India en China gericht, maar door snelle opkomst van China heeft men India in het laatste decennium deels uit het oog verloren. Hoewel er samenwerking is tussen de EU en India, zoals de EU-India Free Trade Agreement en het Horizon Europe onderzoeksprogramma waaraan ook India kan deelnemen, ontbreekt het momenteel aan een integrale visie op hoe we onze relatie met India in de (nabije) toekomst zien: partner, concurrent, beide, en op welke gebieden?

Aan het begin van het millennium werd het begrip BRIC, later BRICS (Brazilië, Rusland, India, China, Zuid-Afrika) geïntroduceerd. Afbeelding: Pixabay

Een interessant perspectief hierbij is dat India wellicht een belangrijke factor kan worden in de competitie of mogelijk zelfs het conflict waarin het Westen en China momenteel verstrikt zijn geraakt. De geografische ligging, economische potentie en het democratisch bestuur (hoewel dit onder Modi langzaam beweegt richting het 'Turkse' model) maken India tot een interessant alternatief of tegenwicht voor China. De ervaringen met China hebben geleerd dat het Westen te lang louter en alleen de economische koers heeft gevaren, alvorens het zich heeft bezonnen op een integrale visie op China, waarbij ook veiligheid (militair, economisch, technologisch) een factor van belang is. Die fout mag richting India niet opnieuw gemaakt worden. Bij het ontwikkelen van een visie op de relatie met India zal de EU tijdig alle aspecten in ogenschouw moeten nemen. Daarbij moet rekening gehouden worden met het hoge zelfbewustzijn van India, dat het liefst zijn eigen koers vaart en niet zomaar te verleiden zal zijn. De EU heeft daarbij een inhaalslag te maken aangezien India de EU lange tijd niet voor vol heeft aangezien omdat de EU haar militaire capaciteiten afbouwde. In de visie van India kun je geen wereldspeler zijn zonder militaire macht. Misschien ligt daar een wederzijds belang en tevens de sleutel tot een intensievere relatie en samenwerking. Ook de rol van de Verenigde Staten en de relatie die India en de EU met de Verenigde Staten ambiëren, kan een verbindende factor zijn. India en de EU zullen beide een invulling moeten vinden van de dualiteit ten opzichte van de Verenigde Staten: hoe enerzijds intensief samen te werken en anderzijds toch ook de eigen strategische autonomie te vergroten.

India vaart het liefst zijn eigen koers

Vlootverband met de Indiase vliegkampschepen Vikramaditya en Viraat. In de visie van India kun je geen wereldspeler zijn zonder militaire macht. Foto: Wikimedia Commons, Indian Navy

Tot slot zullen de belangen van de EU in de Indo-Pacific toenemen. Niet alleen vanwege de steun die de Verenigde Staten daar van haar Europese NAVO partners zal verwachten, maar ook omdat de EU er zelf belangen heeft. Het versterken van EU's *soft power* kan niet beperkt blijven tot alleen het Europese grondgebied. Zo kan India een aantrekkelijke partner zijn in een gezamenlijke *soft power* voor het realiseren van een liberalere wereld. Ook het 'beveiligen' van de groeiende handelsbelangen in de Indo-Pacific is voor de EU van belang. Met gezamenlijke militaire maritieme capaciteiten kan een veilige handelsstroom (*flow security*) verzekerd worden. Daarbij is Frankrijk binnen de EU bij uitstek de belangrijkste schakel. Frankrijk heeft 1,5 miljoen Fransen in die regio wonen en 93% van de Franse Exclusieve Economische Zone ligt er[8]. De uitdaging voor de EU ligt daarbij uiteraard weer in het samenbrengen van individuele belangen van landen, zoals Frankrijk, en het gezamenlijke EU-belang om een geo-economische machtsfactor op het wereldtoneel te blijven.

In een wereld waar uitdagingen geen grenzen kennen, is het absoluut noodzakelijk dat de EU en India een reis beginnen, stap voor stap, om een sterkere alliantie te smeden voor een mooiere toekomst.

Eindnoten

[1] SIPRI Arms Transfers Database, peildatum 13 maart 2023
[2] https://www.localcircles.com/a/press/page/india-on-russia-ukraine
[3] https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2021/09/22/leiders-van-vs-japan-australie-en-india-houden-hun-quad-top/
[4] https://tradingeconomics.com/
[5] https://www.tortoisemedia.com/intelligence/global-ai/
[6] https://www.agconnect.nl/artikel/verantwoorde-it-speerpunt-g20-leiderschap-van-india
[7] https://thequantuminsider.com/2023/04/20/india-announces-730-million-plus-national-quantum-mission/
[8] https://ca.ambafrance.org/French-and-european-strategies-for-the-indopacific-region

Duits Airborne Vehicle voor rode baretten

Defenture grijpt naast grote voertuigorder 11 Luchtmobiele Brigade

Gertjan van der Wal

Mercedes-Benz mag toch 504 Airborne Vehicles-chassis bouwen voor 11 Luchtmobiele Brigade. Samen met die voor het Duitse leger gaat het om tenminste 1.500 exemplaren. Daarmee grijpt Defenture met de GRF naast deze grote order. De voertuigen worden vanaf 2025 geleverd en verstevigt de band tussen onze rode baretten en de Division Schnelle Kräfte (DSK), waar ze deel van zijn. Rheinmetall Land Systemen verzorgt de opbouw van de gevechtsvoertuigen. Die vullen bij ons de behoefte in van de gecancelde MB 12kN Air Assault.

.

Dat de rode baretten vanaf de zomer 41 Vector-gevechtsvoertuigen van Defenture ontvangen, was eind vorig jaar al bekend. Die stap bleek noodzakelijk nadat Defensie in november 2021 de overeenkomst met Mercedes-Benz voor de 12kN Air Assault (AASLT) ontbond. Dat bedrijf kon de gemaakte afspraken voor 515 stuks voor hoofdzakelijk 11 Luchtmobiele Brigade niet nakomen. De aanduiding 12kN staat voor een laadvermogen van zo'n 1.200 kilo.

Door het afblazen van die deal moest het ministerie snel op zoek naar mogelijkheden om de gaten die daardoor ontstonden, te vullen. De Vector doet dat, zodat luchtmobiel haar ondersteuningstaak voor de *special operations forces* (SOF) kan blijven uitvoeren. Daar was de nood het hoogst, erkent staatssecretaris Christophe van der Maat.

De keuze voor dit Gelderse paradepaard van Defenture uit Tiel lag in zijn ogen voor de hand. Onze commando's en mariniers beschikken er voor hun SOF-rol al over. "Deze 41 stuks zijn in mindering gebracht op de totale *scope* van het vervangende Airborne Vehicle-project", meldt Commando Materieel en IT (Commit) dat verantwoordelijk is voor de aanschaf.

12kN Air Assault

Om de wijziging van AASLT*) naar Airborne Vehicle te begrijpen, is het nodig in het verleden te duiken. Mercedes-Benz Nederland zou de 12kN Air Assault vanaf voorjaar 2021 leveren aan Defensie. Dat legden beide partijen in oktober 2018 contractueel vast. Deze MB G300CDI's moesten onder meer in een CH-47 Chinook-transporthelikopter passen en als *sling load* eronder. Ze waren onderdeel van het programma Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW).

De Air Assault moest het Luchtmobiel Speciaal Voertuig (LSV) en een deel van de MB 290GD's vervangen. "Het ging om zo'n honderd LSV's en 350 Mercedes-Benz-terreinvoertuigen in de *soft top*-, *hard top*- en ambulancevariant. Net als enkele logistieke vrachtauto's van het type DAF YA-4442: de viertonner", somt Van der Maat op. Details stonden op papier over de hoeveelheid lading die ze dienden te vervoeren en de gewenste beschermingsgraad.

Dat totale eisenpakket bleek na het zetten van de handtekening toch onhaalbaar voor de fabrikant. Het proces kampte door het vinden van oplossingen met een forse vertraging. Die oplossingen bleken binnen de op tafel liggende kostprijs niet te vinden, informeerde oud-Defensieminister Henk Kamp uiteindelijk de Tweede Kamer.

De Airborne Vehicles vullen de behoefte in van de gecancelde MB 12kN Air Assault. Afbeelding: Defensie

De Air Assault moest het Luchtmobiel Speciaal Voertuig (LSV) vervangen. Foto: Collectie Nederlands Instituut voor Militaire Historie

*) Lees hier het AASLT-artikel van de Armex: bit.ly/AASLT-Armex

Ontwikkeling en meerprijs

Met het gekozen chassis haalde Mercedes-Benz volgens Van der Maat niet de verlangde beschermingseisen. Het ging vooral mis met die voor artilleriedreiging in combinatie met het geëiste laadvermogen, liet hij het parlement weten. De ontwikkeling en meerprijs van een voertuig dat wel daaraan voldeed, bleken te hoog en vielen buiten de gemaakte afspraken. "Daarna besloot Defensie in juni 2022, nu samen met de Duitse landmacht, tot een nieuwe aanbesteding. Dat betreft een identiek, interoperabel en uitwisselbaar voertuig: het Airborne Vehicle."

Gekozen is om dat van de plank kopen. "*Military off the shelf* biedt voordelen op het gebied van levertijd, instandhouding en verkrijgbaarheid van reserveonderdelen", verzekert hij. Rheinmetall Land Systemen (RLS) haalde als hoofdaannemer in samenwerking met Mercedes-Benz AG en Armoured Car Systems de buit dus binnen. "Het contract omvat tevens een optie om er nog vijfhonderd extra te bestellen."

Onduidelijk is nog of die in hoofdlijnen gelijk zijn aan de Air Assault 2.0, zoals de fabrikant die in het AASLT-project als uitweg uit de patstelling opperde. Vaststaat dat aan de 504 Airborne Vehicles een prijskaartje hangt van 302,5 miljoen euro, inclusief btw. "Dat is meer dan in 2015 werd geraamd", weet de bewindsman. Dat van de MB AASLT werd geschat tussen de 100 miljoen en 250 miljoen euro. "De hogere kosten vloeien hoofdzakelijk voort uit inflatie, hogere arbeidskosten en toegenomen grondstofprijzen. De wereldwijde spanning op de defensiemarkt zorgde ook voor een prijsopdrijvend effect. Net als het binationele programma van eisen."

Internationale veiligheidssituatie

Verder stond de wereld na het stopzetten van de AASLT niet stil, analyseert Van der Maat de actuele situatie. "De internationale veiligheidssituatie verslechterde na 2021 in toenemende mate. Het accent lag bij de tweede hoofdtaak: vredesmissies en stabilisatie-operaties. Recente conflicten en met name de oorlog in Oekraïne onderstrepen dat de krijgsmacht, meer dan in de achterliggende decennia, klaar moet zijn voor de eerste: de eigen en bondgenootschappelijke verdediging."

Die verschuiving kent andere eisen en vraagt ander materieel, verklaart de staatssecretaris die omslag. "Bij gevechtsoperaties hoog in het geweldsspectrum wegen mobiliteit en vuurkracht zwaarder en is onderhoud meer geïntegreerd in de operatie." Daar komt bij dat de Duits-Nederlandse samenwerking hechter is geworden. "Met het opnieuw formuleren van de eisen voor een AASLT is als uitgangspunt specifiek het luchtmobiele optreden gekozen."

Dat houdt concreet een meer gespecialiseerd en minder breed inzetbaar voertuig in. "Ten opzichte van de eerder door Nederland gewilde 12kN Air Assault, kan het Airborne Vehicle nu beter voor iedere missie worden aangepast, bijvoorbeeld met een flexibel aanpasbaar beschermingspakket tegen artilleriescherven", noemt Van der Maat. Net als bij de AASLT kunnen alle varianten van de nieuwe MB in een CH-47 Chinook worden vervoerd. "Dat maakt dat deze bij operationele inzet sneller kunnen vliegen en wendbaarder zijn."

Beschermingspakketten en bewapening

Defensie koopt meer dan 130 modulaire ballistische beschermingspakketten. De terreinwagens zijn uit te rusten met diverse wapens. Te denken valt aan een zware .50 mitrailleur of een lanceerinstallatie voor Spike-antitankraketten. "Het Airborne Vehicle wordt in meerdere varianten aangeschaft, met als eis dat de Duitse en Nederlandse voertuigen hetzelfde onderstel en chassis en dezelfde aandrijflijn hebben", blikt de staatssecretaris vooruit.

Onze oosterburen namen als *leading nation* het voortouw en schakelden het Bundesamt für Ausrüstung, Informationstechnik und Nutzung der Bundeswehr (BAAINBw) in. Dat is de tegenhanger van Commando Materieel en IT. "Duitsland heeft aangegeven het contract met Rheinmetall Land Systemen in augustus te willen tekenen, na behandeling door beide parlementen", legt hij het tijdspad neer. Dat doet de Bundesdag woensdag 5 juli. Hierna komt Commit ook pas met meer details over het Airborne Vehicle.

De Bundeswehr zocht en vond hiermee een Luftlande Platform (LLP) voor haar luchtlandingstroepen: de *Fallschirmjäger*. ,,In die *tender* waren wij met onze GRF geselecteerd als potentiële leverancier", vertelt manager Jelle Slaats van Defenture. Om deze opdracht in de wacht te kunnen slepen, ging het bedrijf een samenwerking aan met Krauss-Maffei Wegmann (KMW).

Als uitgangspunt is specifiek het luchtmobiele optreden gekozen. Foto: WPA

De terreinwagens zijn uit te rusten met diverse wapens

Defenture ging een samenwerking aan met Krauss-Maffei Wegmann (KMW). Foto: Defenture

Dat produceert onder meer de vanwege de oorlog in Oekraïne veelbesproken Leopard 2-tank. Defenture blijkt bovendien niet alleen geen onbekende voor onze strijdkrachten, dat geldt eveneens voor de Bundeswehr. Het bouwt maximaal tachtig A*ufklärungs- und Gefechtsfahrzeugen* van het type Mammoth voor het Kommando Spezialkräfte (KSK).

Groundforce

Deze doorontwikkelde en zwaardere uitvoering van de GRF (Groundforce) lost bij die *special forces* de Serval van Mercedes-Benz af. Nederland gaf de naam Vector aan haar versie, dat staat voor Versatile Expeditionary Commando Tactical Off Road. Defenture was met een aan de eisen van de rode baretten aangepast model een van de drie kanshebbers voor de 12kN Air Assault.

Jankel Armouring Limited uit het Verenigd Koninkrijk gooide de Fox RVV in de strijd, waarover het Belgische leger beschikt. Defensie koos in 2018 voor Mercedes-Benz, omdat dit aanbod tientallen miljoenen euro's lager was dan de twee andere gegadigden. Goedkoop bleek duurkoop en leidde dus tot jaren uitstel, noodgrepen en veel getouwtrek tussen de fabrikant en Defensie.

Voor het Airborne Vehicle troffen Mercedes-Benz en Defenture elkaar opnieuw in de ring, deze keer met hun partners. "Bij de beoordeling van de offertes zijn de operationele en technische eisen voor zeventig procent meegewogen en de prijs voor dertig procent", geeft Van der Maat aan. Op technische en operationele eisen scoort Rheinmetall Land Systemen hoger dan Krauss-Maffei Wegmann. "Het prijsverschil tussen RLS en KMW is substantieel en doet de balans doorslaan naar het voertuig van Rheinmetall Land Systemen."

SOF-ondersteuningsvoertuig

Waar de MB AASLT zou voorzien in een gevechtsvoertuig (*fighting vehicle*/FV), een logistieke variant (*logistic*/LOG) en een voor gewondenvervoer (*casualty transport*/CAST), rolt bij de brigade met de Vector alleen het eerste type binnen. Het Airborne Vehicle dekt straks de totale vraag. "De eisen voor een SOF-ondersteuningsvoertuig wijken daarbij af van die voor luchtmobiele operaties", maakt de bewindsman duidelijk. "Daarom wordt daar ook een bataljon omgevormd naar een SOF-supporteenheid."

Defenture voorziet de Vector voor die taak van enkele *add-ons*. ,,Het gaat onder meer om opbergkisten, zonneschermen, voorbereidingen voor rookbuslanceerinstallaties en radio's", licht Commando Materieel en IT toe. ,,Alle eisen zijn in nauwe samenspraak met de eenheid opgesteld."

Naast het verworven veertigtal heeft het ministerie een uitbreidingsoptie bedongen. ,,Defensie neemt die standaard in contracten op. De inhoud daarvan maken we niet openbaar", stelt Commit. De fabrikant en defensiemonteurs voeren het onderhoud uit, wat ze ook doen voor de *special forces*: het Korps Commandotroepen en de Netherlands Maritime Special Operations Forces van het Korps Mariniers.

Die lijn wordt bij het Airborne Vehicle doorgetrokken. Naast het contract voor de voertuigen en een basispakket reserveonderdelen, werkt Van der Maat nog aan dat voor het uit te besteden onderhoud. "Daarover maken we nog nadere afspraken met de industrie. We breiden onze organisatie daarnaast uit met acht monteurs."

Gebruikerservaringen

De rode baretten ontvangen hun laatste Vectors naar verwachting medio volgend jaar. Defenture heeft zeker oog voor hun gebruikservaringen, benadrukt Slaats. ,,Mochten er vanuit 11 Luchtmobiele Brigade aanvullende eisen of wensen zijn, dan kunnen wij dat klantspecifiek invullen of ontwikkelen op het huidige platform van de GRF. Daar zit onze kracht."

Voor het Airborne Vehicle zijn ook relatief kleine aanpassingen ingecalculeerd, kaart Van der Maat aan. Te denken valt aan een wapensteun bij introductie van een nieuw wapen, montage van een ander formaat opbergkist voor geniespringmiddelen of een afwijkende stroomvoorziening voor robots van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie.

De Vector heeft zijn sporen al verdiend, het Airborne Vehicle moet de verwachtingen nog waarmaken. De eerste vier exemplaren rollen in 2024 binnen. Die zijn nodig voor een test- en verificatieprogramma, zegt Van der Maat. "De serieproductie volgt tussen 2025 en 2029. Duitsland ontvangt in die periode jaarlijks tweehonderd voertuigen en Nederland honderd. Die kunnen hoog in het geweldsspectrum worden ingezet tijdens het operationeel optreden van de Luchtmobiele Brigade."

De MB AASLT zou voorzien in drie type voertuigen waaronder één voor gewondenvervoer (casualty transport/CAST). Afbeelding: Defensie

Technische gegevens: 12kN Air Assault Vehicle (MB AASLT)

Bemanning: FV max 4; LOG max 2; CAST max 2 + 2 gewonden
Lengte: FV 5,06 m; LOG/CAST 5,36 m (incl. reservewiel achterop)
Breedte: 1,81 m
Hoogte: FV < 1,85 m (ringaffuit omlaag) en 2,12 m (ringaffuit omhoog); LOG 1,95 m; CAST 2,13 m
Wielbasis: 3,12 m
Gewicht: 5.400 kg met manschappen en belading
Laadvermogen: FV 1.223 kg; LOG 1.325 kg; CAST 1.223 kg
Snelheid: 120 km/u (maximum); 85 km/u (weg); 40 km/u (*off-road*)
Waadvermogen: 750 mm
Actieradius: 940 km
Klimaatinzetbaarheid: - 32 tot + 49 graden Celsius
Draaicirkel: 13,6 m
Motor (Daimler): 3,0-liter, 6-cilinder diesel met een vermogen van 135 kW bij 3800 omw. en een koppel van 400 Nm bij 1600 - 2800 omwentelingen
Brandstof: EEV-emissie conform met commerciële diesel (EN-590), Euro III op kerosine (F-63) en/of regionale brandstof (missie-configuratie)
Automatische versnellingsbak: tussenbak 2-snelheid, middendifferentieelblokkering
Stuurbekrachtiging
Remmen: remschijven voorzijde, trommelremmen achterzijde; handrem: achterwielen
Banden: 265 / 70R 17.5
Onafhankelijk wielophanging, voor en achter
Elektrisch systeem: 12 - 24V

Defensienieuws

Kolonel b.d. drs. A.E. de Rooij

Polen bestelt iLaunchers en CAMM-raketten

De Poolse Directie Materieel en het bedrijf MBDA hebben eind april bekend gemaakt dat ze een contract hebben ondertekend van circa 2,2 miljard euro voor de levering van 44 iLaunchers en honderden Common Anti-Air Modular Missiles (CAMMs), dit in het kader van het Poolse Pilica+ programma. Dit programma heeft als doel de Poolse luchtafweer te verbeteren. Met het aan te schaffen materieel zullen 22 luchtafweerbatterijen worden uitgerust. Zestien batterijen worden van nieuw materieel voorzien. Het materieel van de overige zes batterijen wordt gemoderniseerd. Levering van het materieel is voorzien in de periode 2025 – 2029.

Pilica+ zal voorzien in een luchtverdedigingssysteem voor de korte afstand (SHORAD) dat uit drie lagen bestaat. De te leveren raketlanceerinrichtingen worden binnen Pilica+ gecombineerd met automatische 23 mm snelvuurkanonnen en van de schouder af te vuren Piorun infraroodgeleide raketten voor de zeer korte afstand. De luchtverdediging wordt aangestuurd via een Pools commandovoeringsysteem en beschikt over Poolse radars.

Elk van de iLaunchers beschikt over acht CAMMs raketten, die elk een kleine honderd kilo wegen, een bereik hebben van 25 km en onder alle weersomstandigheden kunnen worden ingezet.

Bronnen: Janes, defence24.com

Een iLauncher lanceerinrichting. Foto: Newsroom MBDA

Een H145M van de Bundeswehr. Foto: Wikimedia Commons, Airwolfhound

Airbus toont toekomstige Belgische lichte helikopter H145M

Afgelopen februari heeft België de Airbus H145M gekozen als nieuwe lichte helikopter voor de strijdkrachten. Voor een bedrag van € 251 miljoen zullen vijftien helikopters van dit type worden aangeschaft ter vervanging van de laatste tien Augusta A109 B toestellen. Als de H145M helikopters in 2024-2025 zijn geleverd, zullen ook vier NH-90 TTH toestellen uitstromen en waarschijnlijk worden verkocht.

In juni van dit jaar heeft Airbus de Belgische variant van de H145M tentoongesteld. De H145M – voorheen bekend onder de benaming Eurocopter EC 145 – kan in diverse rollen worden ingezet, zowel voor transport- als voor gevechtstaken en voor *search and rescue*. Momenteel wordt de civiele variant van de H145M onder meer in Frankrijk en Duitsland voor politietaken ingezet. De helikopter wordt ook gebruikt door de Duitse *special forces* en door het Amerikaanse leger. In de VS is hij geregistreerd onder de benaming UH-72A Lakota. In Amerikaanse dienst heeft het toestel een indrukwekkende graad van gebruiksgereedheid: meer dan 90%. De H145M heeft een maximum snelheid van bijna 270 km per uur en een bereik van 680 km.

De helikopters zullen in de Airbus Helicopters fabriek in het Duitse Donauwerth worden gebouwd. Over de uitrusting en eventuele bewapening is nog niets bekend.

Bronnen: Army Recognition, helispot.be, Wikipedia

Griekse SARISA drone kan 70 mm raketten afvuren

Op de DEFEA 2023 defensiebeurs die begin mei is gehouden heeft het Griekse bedrijf S.A.S. Technology de SARISA drone aan het publiek getoond. Deze met vier rotors uitgeruste drone heeft een maximaal startgewicht van meer dan zestig kg en heeft een laadvermogen van meer dan 25 kg. De lading kan worden aangepast aan de missie van de drone. Deze missies kunnen zowel militair als civiel van aard zijn.

Een van de mogelijke militaire missies is een aanval vanuit de lucht. Hiervoor kan de drone met diverse enkele of dubbele raketlanceerinrichtingen worden uitgerust, waaronder de 2,75 inch HYDRA 70 lanceerinrichting die bij veel NAVO-landen in gebruik is. Op deze manier kunnen grondtroepen beschikken over een licht systeem voor *close air support*. De drone kan daarnaast worden gebruikt als tactisch transportmiddel, bijvoorbeeld voor bevoorrading van troepen tijdens operaties. Ook kan het toestel worden voorzien van een sproei-installatie.

De SARISA is 165 cm lang, 218 cm breed en 45 cm hoog. Het bereik van de drone hangt af van de lading en (weers)omstandigheden. Met een maximale lading kan de SARISA een vlucht van twintig minuten uitvoeren.

Bron: Army Recognition

De SARISA drone. Foto : S.A.S. Technology

Column

Australië: voorwaartse verdediging

Mr. drs. C. Homan

Jarenlang beschouwde Australië zich als een van de veiligste landen in de wereld - ver van de belangrijkste centra van mondiale militaire confrontatie. De wereld is echter veranderd. Hoewel tot ongeveer 2020 in de Australisch-Chinese relatie de economie de dominante factor was, veranderde deze in de geopolitiek. Anders gezegd, het belang van economische opportuniteit maakte plaats voor strategische dreiging, zoals Beijings retoriek en gedrag tegenover Australië, die bestraffende maatregelen inhielden. Dit laatste onder meer vanwege een Australisch verbod op participatie van Chinese telecombedrijven in het Australische G5-netwerk en de weigering van China op verzoek van Australië een onderzoek naar het ontstaan van COVID-19 toe te staan.

Driehoek

De Australisch-Chinese strategische relatie kan niet los gezien worden van de strategische relatie met de Verenigde Staten: Canberra's alliantie met de Verenigde Staten; het lidmaatschap van de Five Eyes (FVEY); en het Australië-Verenigd Koninkrijk-Verenigde Staten (AUKUS) strategisch-technologisch partnerschap.

1. AUKUS
De in september 2021 aangekondigde AUKUS, is het militaire bondgenootschap met de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk waarmee nucleair aangedreven, conventioneel bewapende onderzeeërs ontwikkeld worden. Een tweede prioriteit is het vergroten van de aanvalscapaciteit op lange afstand. Het gaat dan om de aankoop van precisieaanvalsraketten met een bereik groter dan 500 kilometer en de productie van munitie in eigen land. Australië zal ook trachten zijn netwerk van bases in het noorden van het land te versterken en zijn samenwerking op het vlak van defensie met buurlanden, voornamelijk in de Stille Oceaan, te verbeteren.

2. Five Eyes (FVEY)
De FVEY is een inlichtingenalliantie bestaande uit Australië, Canada, Nieuw Zeeland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Naast het delen van inlichtingen behoren ook mensenrechten tegenwoordig tot de activiteiten van de alliantie.

3. QUAD
De QUAD, of 'Quadrilateral Security Dialogue', is een informele groep (Australië, India, Japan en Verenigde Staten) die gericht is op veiligheid. De Quad in zijn huidige vorm werd gerealiseerd in 2007.
Het initiatief werd min of meer ingetrokken in 2008, onder druk van China en de dreiging van economische vergelding. Maar het herrees in 2017 te midden van nieuwe zorgen over de snelle opkomst van China als mondiale supermacht en de toenemende agressieve buitenlandse politiek van Beijing. Sindsdien is de groep actiever geworden. De Quad-alliantie is deel van het plan van Biden om China in te kapselen.

Strategic Defence Review (SDR)

Vooral vanwege de opkomst van China werd op 3 augustus 2022 de onafhankelijk geleide SDR aangekondigd en gepubliceerd op 24 april jl. De SDR noemt de Chinese militaire opbouw de grootste en meest ambitieuze van ieder land sinds het eind van de Tweede Wereldoorlog. Dit alles zonder transparantie van Chinese zijde.

De SDR stelt dat de Australian Defence Forces (ADF) niet volledig berekend zijn op de veranderde strategische omgeving. Het witboek zegt dat de ADF erop gericht moeten zijn om onder radicaal verschillende strategische omstandigheden te opereren, vooral nu Australisch bondgenoot, de Verenigde Staten, niet langer de unipolaire leider van de Indo-Pacific is.

De Amerikaanse president Joe Biden, de Britse premier Rishi Surnak en de Australische premier Anthony Albanese tijdens een bijeenkomst van AUKUS in San Diego. Foto: Flickr, US DoD

Het Australische fregat HMAS Ballarat met Amerikaanse, Japanse en Indiase marineschepen tijdens een oefening van de QUAD.
Foto Wikimedia Commons, US Navy

Dreigingen
De SDR noemt dreigingen voor handelsroutes, cyberoorlogvoering en lange afstandsraketten als ontwikkelingen die de Australische geografische voordelen van afstand radicaal gereduceerd hebben. De SDR vreest niet zo zeer een invasie, maar eerder schade aan het Australische continent, die van verre wordt toegebracht. Zo ligt het noorden van Australië immers binnen bereik van Chinese raketten.

De huidige regering van Anthony Albanese belooft AUS $19 miljard (€ 11,8 miljard) te besteden om het afstandsbereik van de ADF te verbeteren en projectie van macht van de ADF voor Noord-Australië mogelijk te maken als antwoord op de competitie van de twee grootmachten.

Taken
De ADF zullen volgens de SDR nu vijf taken moeten vervullen: de natie verdedigen; tegenstanders afschrikken door ontzegging, vooral door bescherming met lange-afstandsmiddelen van de noordelijke naderingen van Australië; bescherming van de economische verbinding met de regio en de wereld; collectieve veiligheid van de Indo-Pacific; en handhaving van de internationale op regels gebaseerde orde.

Meer projectie van militaire macht
De SDR vindt dat de marine een grotere vernietigingskracht nodig heeft. Vandaar de aanschaf van AUKUS nucleair-voortgestuwde onderzeeboten en daarnaast een aanbeveling voor een continu marine scheepsbouwprogramma.
De landmacht moet geoptimaliseerd worden voor operaties in het noorden en maritieme plaatsen en dient langeafstand aanvalvermogens te verwerven. Dit omvat meer langeafstand afvuurwapens (HIMARS) en op land gebaseerde maritieme aanvalvermogens.

De afstand voor de landmacht voor het afvuren van projectielmunitie zal toenemen van 40 km tot aanvankelijk een afstand van 300 km, en met de verwerving van de precisieaanval-raket, afstanden van meer dan 500 km.
De SDR bepleit ook de snelle instelling van de binnenlandse vervaardiging van geleide wapens, met opties om in het tweede kwartaal van 2024 over een binnenlandse raketindustrie te beschikken.

Bezuinigen in de landmacht
Het totaal dat aan de uitvoering aan de SDR besteed wordt is AUS $19 miljard over vier jaren, inclusief de AUS $9 miljard besteed aan de AUKUS onderzeeboten. Australië zal ingrijpend de besteding aan infanteriegevechtsvoertuigen reduceren als onderdeel van een grootschalige defensierevisie.
Er worden AUS $7,8 miljard bezuinigingen bereikt door herprioritering binnen het geïntegreerde investeringsprogramma. Zo is er een reductie in de bestelling van infanteriegevechtsvoertuigen van 450 naar 129. En de tweede afdeling gemechaniseerde houwitsers zal onmiddellijk geannuleerd worden. Onderzocht zal ook worden of de marine zijn Hunterklasse fregatten in het derde kwartaal van 2023 moet verminderen.

Aanbevelingen
De dertien aanbevelingen waarover in beginsel overeenstemming bestaat, omvatten onder meer een oostkustfaciliteit voor nucleaire onderzeeboten; een Raadgevende Raad voor een robuuste nationale brandstofaanvoer en langeafstand anti-scheepsraketten die ingezet kunnen worden met de F-35A. Ten slotte zal Defensie het laatste redmiddel voor binnenlandse hulp voor de civiele gemeenschap zijn, behalve in extreme omstandigheden.

Tot slot
De SDR mag zich verheugen in algemene politieke steun. Bovendien acht 75 % van de bevolking het ook waarschijnlijk dat China in de komende twintig jaar een militaire dreiging zal vormen. Er bestaat dus overeenstemming over het veiligheidsrisico.
De meeste critici zijn van buiten het parlement. Zo vindt een deel van hen AUKUS te provocerend tegenover China, terwijl anderen de ambities te duur vinden. Ook wordt getwijfeld of het nodige extra personeel (13.000) kan worden geworven.
Resumerend moeten de Australiërs het nu eens worden over de kosten van de militaire ambities en de veranderingen die de Australische krijgsmacht hiervoor moet doorvoeren.

Australië verwerft meer langeafstandswapens als HIMARS. Foto: Flickr, DVIDSHUB

Er is een reductie in de bestelling van infanteriegevechtsvoertuigen van 450 naar 129. Foto: Australian DoD

Volgens een van de aanbevelingen moeten langeafstand anti-scheepsraketten worden verworven die ingezet kunnen worden met de F-35A. Foto: Flickr, JCM Photo

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas
postnl

ONAFHANKELIJK DEFENSIEMAGAZINE
UITGAVE VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING 'ONS LEGER'

ARMEX

Voor een krijgsmacht die ertoe doet!

De zorg voor een deugdelijke krijgsmacht was in 1912 aanleiding om de Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Ons Leger' op te richten. De onverantwoord grote bezuinigingen van de laatste decennia tonen aan dat we ons nog steeds zorgen moeten maken, ondanks dat recent de eerste voorzichtige stappen zijn gezet om het vermogen van de krijgsmacht te repareren. De Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Ons Leger' zet zich daarom ook in onze tijd in voor een krijgsmacht die er toe doet!

Zij spant zich in voor een breed draagvlak voor onze krijgsmacht in de samenleving en draagt die boodschap uit naar de politiek, de industrie, de wetenschap en de media. Daarnaast toont zij zich betrokken bij uitgezonden militairen en hun relaties.

De vereniging organiseert tal van activiteiten zoals lezingen en bezoeken aan militaire locaties.
Aan de Rijksuniversiteit Groningen is namens de vereniging in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Militaire Historie, een bijzondere leerstoel met als leeropdracht "Militaire geschiedenis, in het bijzonder de periode na de val van de Muur" ingesteld. Ook kent de KNVOL de Prins Mauritsmedaille toe aan personen of organisaties, zowel binnen als buiten de krijgsmacht, die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de krijgsmacht.

Voelt u zich betrokken bij de krijgsmacht en ondersteunt u onze doelstelling, wordt dan lid van de Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Ons Leger'. Meer bijzonderheden kunt u vinden op onze website: https://onsleger.nl/.